

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
ПАРЛАМЕНТІ МӘЖІЛІСІНІҢ

Д Е П У Т А Т Ы

Д Е П У Т А Т

МАЖИЛИСА ПАРЛАМЕНТА
РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН

010000, Нұр-Сұлтан, Парламент Мәжілісі

20 __ ЖЫЛҒЫ «__» _____

№ _____

010000, Нур-Султан, Мажилис Парламента

«__» _____ 20 __ года

2021 жылғы 12 мамырда жарияланды

**Қазақстан Республикасының
Премьер-Министрінің
Бірінші орынбасарына
Смаилов Ә. А.**

Депутаттық сауал

Құрметті Әлихан Асханұлы!

Осы жылы бюджетті нақтылау кезінде, шығыстарды өтеудің негізгі көздерінің бірі Ұлттық қордың 850 млрд.теңге сомасындағы қаражаты болды

Жалғасып жатқан "коронакризис" және бюджеттің мұнайлық емес тапшылығы жағдайында 10,6% бұл шараны сөзсіз деп санаймыз.

Сонымен қатар, "Ақ жол" фракциясы өткен жылдары тіпті ағымдағы режимде де ұлттық қордан жыл сайынғы көп миллиардтық алып тастаулардың теріс практикасына бірнеше рет назар аударды.

Осыған байланысты Ұлттық қорды құру идеологиясын еске салуға мәжбүрміз, ол әуел бастан-ақ күйзелістер кезеңінде экономиканың қауіпсіздігі және "болашақ ұрпақ қоры" ретінде құрылған болатын.

Осы тұрғыдан алғанда, Ұлттық қордан алынған қаражат, қазақстандықтардың болашақ ұрпақтарына тиесілі қаражатты пайдалануды білдіреді.

"Ақ жол" фракциясы бірнеше рет Норвегия мұнай қорының тәжірибесіне сүйенуге шақырған, бұл кезде ағымдағы бюджеттік қаржыландыруға инвестициялық табыстың белгілі бір бөлігі ғана бағытталуы мүмкін, ал жинақтардың негізі қол жетімсіз болып қалады.

Мысалы, ашық дереккөздердің деректері бойынша 2007-2015 жылдардағы алдыңғы жаһандық дағдарыстан кейін Норвегияның мұнай қоры экономиканы қолдауға активтердің бар-жоғы 1% жұмсады, ал осы жылдар ішінде Қазақстанның Ұлттық қорынан 83 млрд. доллар жұмсалған, бұл (2014 ж.) қор активтерінің 77 млрд. долларға жеткен ең жоғары сомасынан асады.

Сонымен қатар, 2001-2015 жылдары Ұлттық қорға түскен түсімдер 147 млрд.доллар құрады.

Яғни, Қазақстан осы дағдарысқа дейін Ұлттық қор түсімдерінің жартысынан астамын жұмсаған.

Алайда, пандемия кезінде дағдарысқа қарсы шараларды орындау, әдетте, бұл жинақтардың толық сарқылуына қауіп төндіреді. Қордың ЖІӨ-нің 30% мөлшеріндегі төмендетілмейтін қалдығының белгіленуіне қарамастан, шенеуніктер басқа ештеңеге қабілетті емес екенін көріп отырмыз.

"Ақ жол" фракциясы біздің халқымыздың болашақ ұрпақтарын, әсіресе, бұл тиімсіз шығындармен, тіпті объектілер құрылысының бағаларынан бастап, оқушыларға қашықтықтан оқыту үшін бөлінген ноутбуктерді ұрлауға дейінгі қаражатты тікелей ысыраптаумен және сыбайлас жемқорлық ұрлаумен байланысты деп санайды.

Осы негізде "Ақ жол" фракциясының депутаттары:

1. Бюджеттің ағымдағы шығыстарына Ұлттық қор қаражатын шексіз алуды тоқтату, бюджетке жыл сайынғы кепілдендірілген трансферттерден бас тарту. Қалыпты жағдайда мұндай трансферттер шенеуніктердің кәсібилігі мен тиімсіздігін жасырудан басқа ештеңе емес деп санаймыз.

2. Қазіргі пандемия сияқты дағдарысқа қарсы шаралар шеңберінде нақты мақсаттарға арналған нысаналы трансферттерді ғана сақтау қажет деп санаймыз. Естеріңізге сала кетейік, мұндай тапсырманы Президент Қ.Тоқаев 2020 жылғы 10 шілдеде Үкіметтің кеңейтілген отырысында берген болатын.

3. Ұлттық қордың төмендетілмейтін қалдығын ЖІӨ-ге қатысты ғана емес, қордың өзінің активтерінің сомасы бойынша, алдыңғы жинақтар мөлшерінде және есепті қаржы жылындағы инвестициялық кірістің кемінде 70% - ы бойынша анықтау қажет деп санаймыз.

Осылайша, мұндай шығыстарға қордың жыл сайынғы инвестициялық кірісінің 30% - дан аспауы тиіс.

4. Ұлттық қорды сақтау мақсатында баяндалған тәсілдерді ескере отырып, оның қаражатын қалыптастыру және пайдалану Тұжырымдамасын қайта қарау туралы мәселені қарауды ұсынамыз.

**Құрметпен "Ақ жол",
ДПК фракциясы депутаттары:**

**А. Сембинов
А. Перуашев
Е. Барлыбаев
Д. Еспаева
Б. Дүйсембинов
Ә. Әбілдаев
С. Ерубаяев
А. Жұмабаев
К. Иса
А. Линник
Е. Өмірғали
М. Рахманқұлов**